

СХВАЛЕНО
Вченою радою ЧНУ ім. Петра
Могили
Протокол № 7

«29» 05 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректор ЧНУ ім. Петра Могили
Леонід КЛИМЕНКО

«29» 05 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ ТА ПОРЯДОК ЙОГО ВИЯВЛЕННЯ В АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТАХ В ЧОРНОМОРСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

1 ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1.1 Положення про запобігання плагіату та порядок його виявлення в академічних текстах (далі – Положення) в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили (далі – Університеті), визначає окремі засади академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності університетської громади як невід’ємної складової Системи управління якістю Університету.

1.2 Положення розроблено на основі до Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права», «Методичних рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності», Статуту Університету та Положення «Про академічну доброчесність», ухвалено Вченою радою ЧНУ ім. Петра Могили протокол №4 від 24.04.2024 року а також з врахуванням досвіду в цій сфері закладів вищої освіти України.

1.3 Мета положення:

- врегулювання процедури запобігання та виявлення плагіату в академічних роботах працівників та здобувачів вищої освіти ЧНУ ім. Петра Могили;
- дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальної власності інших осіб;
- активізація самостійної та індивідуальної творчої роботи при створенні авторського твору та відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

2 ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Автор – фізична особа, творчою працею якої створено твір.

Академічний плагіат – «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства».

Академічний текст – авторський твір наукового, науково-технічного та навчального характеру у формі дисертації, атестаційної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової і науково-технічної діяльності, депонованої наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших.

Відповідальний за перевірку – особа, уповноважена здійснювати перевірку академічних текстів на наявність текстових співпадінь за допомогою системи виявлення збігів / ідентичності / схожості.

Звіт подібності – це документ, створений системою StrikePlagiarism.com, який містить інформацію про запозичення, знайдених в аналізованому документі.

Інституційний репозитарій (електронний архів) – мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів у цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.

Плагіат – оприлюднення (опублікування) повністю або частково чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

Система виявлення збігів/ідентичності/схожості (далі Система) - це програмно-апаратний комплекс для порівняльного аналізу текстових документів на предмет наявності збігів/ідентичності/схожості порівняно із текстами, що розміщені в інтернеті, репозитаріях, базах даних та ін. автора в автентичному формулюванні;

3 ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ

Запобігання плагіату в академічному середовищі університету здійснюється шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні здобувачів вищої освіти, викладачів і науковців про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування;
- викладанні курсу з академічного письма для здобувачів вищої освіти;
- організації бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури та академічної доброчесності;
- формуванні завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;
- формування, видання і розповсюдження методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела;
- перевірці академічних текстів на наявність ознак плагіату;

- розміщення академічних текстів у відкритому доступі в інституційному репозитарії наукових та освітніх матеріалів ЧНУ ім. Петра Могили (irPMBSNU);
- розміщення кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти в електронному репозитарії КРС;
- ознайомленні здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців із цим Положенням через офіційний Web-сайт Університету

4 ПЕРЕВІРКА НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

4.1 Перевірка академічних текстів проводиться за допомогою програмно-технічних засобів, які дозволяють згенерувати звіт за результатами перевірки зі встановленням факту наявності чи відсутності текстових та інших запозичень.

4.2 Програмно-технічні засоби можуть знаходитись у відкритому доступі, крім програм, власниками яких є представники країни-агресора та/або на які Університет має ліцензії або угоду на використання.

4.3 Технічним адміністратором та координатором перевірки наукових, навчальних та навчально-методичних робіт Університету на наявність збігів / ідентичності / схожості здійснює бібліотека.

4.4 Перевірці на наявність академічного плагіату підлягають:

4.4.1 курсові роботи/проекти, на етапі допуску до захисту а також інші письмові студентські роботи (реферати, контрольні, індивідуальні завдання тощо);

4.4.2 кваліфікаційні роботи на здобуття ступеня «бакалавра» або «магістра» на етапі допуску до захисту;

4.4.3 дисертаційні роботи на здобуття ступеня «доктора філософії» (кандидата наук) або «доктора наук» що подаються до захисту спеціалізованим вченим радам Університету, на етапі представлення матеріалів робіт до розгляду та проведення попередньої експертизи;

4.4.4 рукописи навчально-методичних та наукових видань, що мають авторський текст і рекомендуються до друку вченою радою Університету, на етапі представлення матеріалів робіт до розгляду на засіданні кафедри;

4.4.5 рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів та ін.).

4.5 Перевірку на наявність збігів / ідентичності / схожості в академічних текстах, зазначених у пункті 4.4 здійснюють:

- відповідальна особа від кафедри за перевірку курсових робіт здобувачів вищої освіти на наявність збігів / ідентичності / схожості (призначається завідувачем кафедри)

- відповідальна особа від випускових кафедр за перевірку кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на наявність збігів / ідентичності / схожості (призначається завідувачем кафедри);

- представник бібліотеки, відповідальний за перевірку навчально-методичних праць, монографій, дисертаційних робіт на наявність збігів / ідентичності / схожості (призначається директором бібліотеки);

- особа, відповідальна за випуск наукових періодичних видань Університету, яка забезпечує перевірку рукописів наукових статей, поданих до опублікування, на наявність збігів / ідентичності / схожості.

- відповідальна особа від оргкомітетів конференцій, семінарів, форумів тощо, яка забезпечує перевірку рукописів, поданих до опублікування у збірниках матеріалів (тез доповідей) Університету, на наявність збігів / ідентичності / схожості (призначається відповідальним за випуск)

4.6 Академічні тексти, що подаються для перевірки на виявлення збігів/ідентичності/схожості текстів, повинні бути представлені у форматі *.odf, *.doc, *.docx 12 або *.pdf. Електронний варіант письмової роботи надається повністю, включаючи титульний аркуш та всі додатки.

4.7 Загальна схема перевірки академічних текстів на плагіат з використанням відповідної Системи повинна складатися з наступних етапів:

- адміністратор Системи створює облікові записи користувачів Системи (призначених осіб, що здійснюють перевірку) та розподіляє права на перевірку робіт на підставі службової записки (Додаток 1). Службова записка та /або заява надається до бібліотеки в друкованому варіанті. У створеному акаунті здійснюється перевірка виключно тих видів робіт, що вказані у службовій записці та/або заявці.

- остаточний варіант роботи передається відповідальній особі для перевірки на плагіат;

- відповідальна особа завантажує електронний варіант академічного тексту у Систему;

- Система перевіряє академічний текст за базами внутрішньої бібліотеки Системи, відкритими інтернет-джерелами та формує звіт подібності, що містить інформацію, яка вказує на наявність текстових та інших запозичень зі знайдених джерел;

- Звіт подібності є одним із документів, на підставі яких кафедра рецензенти, спеціалізована вчена рада, разова спеціалізована вчена рада, редакція видання, тощо приймає рішення про оригінальність роботи і готує висновок про допуск (прийняття) роботи до захисту та рекомендації до друку.

4.8 Вчені ради факультетів (навчально-наукових інститутів) за потреби своїм рішенням можуть встановлювати рекомендовані для спеціальностей, освітніх програм і напрямків діяльності коефіцієнти подібності.

4.9 Академічні тексти, в яких виявлено високий відсоток подібності, не можуть бути відразу кваліфіковані як такі, що містять академічний плагіат.

4.10 Отримані результати у звітах щодо перевірки тексту на унікальність мають рекомендаційний характер. Остаточне рішення про прийняття чи відхилення поданої роботи приймає колегіальний орган:

- кафедри при розгляді кваліфікаційної роботи здобувача освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»/«магістр»;
- Ради факультету при розгляді монографій, підручників, навчальних посібників;
- разові спеціалізовані вчені ради при розгляді дисертацій;
- редакційні колегії наукового видання при розгляді наукової статті.

Рішення колегіального органу має бути аргументовано і зафіксовано у протоколі (висновку).

4.11 У разі незгоди з результатами перевірки автори роботи мають право подати апеляцію, яка буде розглянута у встановленому порядку, згідно п. 7 «Положення про академічну доброчесність».

4.12 Повторна перевірка роботи здійснюється за кошти здобувача вищої освіти.

4.13 З метою виявлення використання текстів вже захищених робіт, в Університеті формується база даних наукових робіт.

5 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

5.1 Встановлення відповідальною особою чи апеляційною комісією факту неприйнятної оригінальності твору є підставою для відмови у наданні рекомендації для друку або захисту.

5.2 Низький відсоток оригінальності робіт здобувачів вищої освіти є підставою для недопущення до захисту та відправку матеріалів на доопрацювання або отримання нового варіанта завдання.

5.3 Виявлення непоодиноких випадків плагіату в роботах наукових та науково-педагогічних працівників Університету має бути враховано при продовженні дії контракту.

5.4 Встановлення фактів плагіату у вже опублікованих роботах аспірантів, докторантів, здобувачів наукового ступеня, наукових та науково-педагогічних працівників є підставою для заборони включати такі твори у перелік їх науково-методичних публікацій.

6 ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРЕВІРКИ НА НАЯВНІСТЬ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

6.1 Завідувачі випускових кафедр призначають наукових керівників/керівників кваліфікаційних робіт відповідальними особами від кафедр для перевірки кваліфікаційних робіт антиплагіатною системою.

6.2 Після передзахисту, але не пізніше ніж за два тижні до захисту кваліфікаційної роботи, автор-здобувач вищої освіти подає остаточний варіант рукопису кваліфікаційної роботи відповідальній за перевірку на наявність збігів / ідентичності / схожості особі. Електронна версія роботи повинна бути ідентична друкованій.

6.3 Адміністратор Системи на основі службової записки (Додаток 1), створює облікові записи відповідальним за перевірку та нараховує ліміт документів залежно від кількості видів документів для перевірки.

6.4 Науковий керівник, як відповідальна особа за перевірку кваліфікаційних робіт на плагіат здійснює процес перевірки роботи у Системі.

6.5 За результатами перевірки роботи Антиплагіатною інтернет-системою науковий керівник отримує Звіт подібності, що містить інформацію, яка вказує на ймовірність неправомірних запозичень з інших джерел та інші характеристики.

6.6 Керівник здійснює експертну оцінку роботи з урахуванням звіту подібності. Результат експертної оцінки роботи зазначається у висновку керівника (протоколі) з обґрунтуванням підстав допуску роботи до захисту, або повернення на доопрацювання та повторну перевірку, або відхилення без права повторного розгляду (Додаток 2).

6.7 Висновок керівника щодо результатів експертизи роботи, завірений підписом, та роздрукована частина звіту подібності, яка засвідчує відсоток збігів / ідентичності / схожості, додаються до роботи та є обов'язковими документами для її допуску до захисту.

6.8 Кафедра, за якою закріплений здобувач вищої освіти, аналізує Звіт та протокол за підписом наукового керівника та виносить рішення з обґрунтуванням підстав допуску роботи до захисту, або повернення на доопрацювання та повторну перевірку, або відхилення без права повторного розгляду.

6.9 Роботи, які мають високий рівень схожості тексту повертаються студентам на доопрацювання, після чого відправляються на повторну перевірку. Роботи, які мають неприйнятний або низький рівень оригінальності тексту за результатами повторної перевірки не допускаються до захисту.

6.10 Якщо робота допускається до захисту, то здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

6.11 У випадку незгоди з висновком про оригінальність роботи автор має право подати апеляцію, яка буде розглянута у встановленому порядку, згідно п. 7 «Положення про академічну доброчесність»

6.12 Після проведення захисту кваліфікаційної роботи електронні версії всіх кваліфікаційних робіт, надаються Адміністратору антиплагіатної системи для їх завантаження до бази даних системи.

7 ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРЕВІРКИ НА НАЯВНІСТЬ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ РУКОПИСІВ ДИСЕРТАЦІЙНИХ РОБІТ

7.1. Перевірка рукописів дисертаційних робіт здобувачів освітнього ступеня доктора філософії / доктора наук (далі – здобувачів) на академічний плагіат здійснюється на підставі заяви здобувача (Додаток 3) за допомогою Системи, що визначена Університетом як базова, та є обов'язковою умовою прийняття їх до розгляду разових або постійно діючих спеціалізованих вчених рад.

7.2. Для перевірки рукопису дисертації на академічний плагіат здобувач не пізніше за 10 календарних днів до засідання разової спеціалізованої вченої ради:

- створює файл дисертації у форматі, прийнятному для перевірки на плагіат;
- подає файл дисертації та заяву (Додаток 3) відповідальній особі від бібліотеки для здійснення технічної перевірки на плагіат.

7.3. Перевірка на ідентичність друкованої та електронної версії дисертації покладається на відповідну кафедру, де виконувалася робота.

7.4. Перевірку рукопису дисертації здійснює відповідальна особа від бібліотеки на основі заяви, в термін не більше 3 днів з дня отримання файлу дисертації;

7.5. Після перевірки, системою формується звіт про текстові збіги, який надсилається науковому керівнику, здобувачу та керівнику структурного підрозділу, у якому виконано дисертацію

7.6. Результатом аналізу звіту про текстові збіги є висновок про наявність чи відсутність академічного плагіату та допуск Здобувача до попередньої експертизи дисертації.

7.7. Висновок відображається у протоколі розширеного засідання кафедри окремим пунктом та враховується при формуванні рішення щодо можливості рекомендації дисертаційної роботи до захисту.

7.8. У випадку виявлення у роботі запозичень без належного оформлення посилань чи інших технічних недоліків, або якщо кількість наведених цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи, робота повертається автору на доопрацювання з можливістю повторного подання на розгляд спеціалізованою вченою радою. Якщо робота містить явні текстові запозичення, навмисні спроби їх укриття або інші прояви академічної не доброчесності, робота не приймається до захисту. Причини повернення роботи мають бути зазначені у висновку окремим пунктом.

7.9. У випадку незгоди із рішенням розширеного засідання кафедри автор має право подати апеляцію, яка буде розглянута у встановленому порядку, згідно п. 7 «Положення про академічну доброчесність»

8 ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ РУКОПИСІВ МОНОГРАФІЙ, ПІДРУЧНИКІВ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКІВ НАДАНИХ НА РЕКОМЕНДАЦІЮ ДО ДРУКУ

8.1. Обов'язковою умовою прийняття до обговорення на засіданні Ради факультету та розгляду вченою радою Університету рукопису монографії, підручника, навчального посібника, що створені в Університеті, є перевірка на наявність академічного плагіату.

8.2. Технічну перевірку на академічний плагіат рукописів монографій, підручників та навчальних посібників здійснює відповідальна особа від Бібліотеки на підставі заяви автора(ів) (додаток 3)

8.3. Остаточний варіант рукопису монографії/підручника/навчального посібника, що створений в університеті та рекомендується до друку має бути поданий автором твору разом із заявою до бібліотеки університету в електронному форматі за 10 днів до обговорення на засіданні кафедри.

8.4. Відповідальна особа від бібліотеки за перевірку робіт на плагіат завантажує електронний варіант твору до системи для здійснення перевірки та надання звіту відповідності.

8.5. Відповідальна особа від бібліотеки за перевірку робіт на плагіат надає звіт подібності згенерований Системою, завідувачу кафедрою або автору протягом семи 3-х днів після отримання роботи для перевірки на плагіат від автора рукопису.

8.6. Звіт про відсутність/наявність плагіату аналізує відповідальна особа та доповідає про результати на засіданні кафедри, де розглядається питання клопотання до друку. У разі потреби автор надає фаховій комісії експертів обґрунтування правомірності виявлених у рукописі запозичень.

8.7. Питання розгляду звіту та рішення за його результатами зазначається в протоколі засідання кафедри.

8.8. Якщо кафедра приймає позитивне рішення щодо клопотання до друку, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним. Результати рекомендації щодо друку рукопису оголошуються на Вченій раді.

8.9. У випадку виявлення у рукописі запозичень без належного оформлення посилань або інших технічних недоліків, робота повертається автору на доопрацювання з можливістю повторного подання на розгляд кафедри.

8.10. Якщо рукопис містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату, авторові відмовляється у клопотанні до друку.

8.11. Причини відмови мають бути зазначені у протоколі засідання кафедри.

8.12. У випадку низького рівня оригінальності тексту поданого рукопису обов'язково проводиться повторна перевірка після доопрацювання автором (авторами). Повторна перевірка здійснюється у термін не більше 3 календарних днів з надходження виправленої версії рукопису. Лише після цього рукопис подається на розгляд комісії кафедри

8.13. У випадку незгоди із рішенням фахової комісії експертів автор має право подати апеляцію, яка буде розглянута у встановленому порядку, згідно п. 7 «Положення про академічну доброчесність»

8.14. Протягом 20-ти робочих днів після затвердження вченою радою Університету (для електронного варіанту) або опублікування (для друкованого варіанту) монографії, підручники, навчальні посібники тощо, розміщуються в Інституційному репозитарії.

9 ПЕРЕВІРКА РУКОПИСІВ СТАТЕЙ

У ФАХОВИХ ВИДАННЯХ УНІВЕРСИТЕТУ ТА ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ У МАТЕРІАЛАХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ, ПРОВЕДЕНИХ В УНІВЕРСИТЕТІ

9.1 Перевірка рукописів статей періодичних наукових видань та тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій на академічний плагіат здійснюється за допомогою Інтернет-сервісів на основі відкритих Інтернет-ресурсів.

9.2. Перевірку на академічний плагіат рукописів статей здійснюють редколегії періодичних наукових видань університету та оргкомітет конференцій.

9.3. Результати перевірки на академічний плагіат враховуються при прийнятті редколегією видання та оргкомітетом конференції рішення про допущення рукопису статті чи тез доповіді до публікування. Рукописи з неприйнятним або низьким рівнем оригінальності не приймаються до розгляду, інші рукописи розглядаються редколегією чи оргкомітетом конференції відповідно до встановленої ними політики видання.

9.4. Автори рукописів, головні редактори періодичного наукового видання та відповідальні секретарі оргкомітетів конференцій несуть персональну відповідальність за публікацію рукописів наукових статей, що не пройшла перевірку на академічний плагіат.

Директору бібліотеки

(Власне ім'я та прізвище)

Службова записка

щодо створення акаунтів та розподілу документів у системі перевірки StrikePlagiarism

від «___» _____ 20__р.

Прошу зареєструвати акаунти користувачів системи StrikePlagiarism та виділити документи для перевірки на текстові запозичення

П.І.Б.	E-mail	Підрозділ	Посада	Кількість документів	Вид текстів
--------	--------	-----------	--------	----------------------	-------------

Контактна особа: П.І.Б. та тел. _____.

(посада ініціатора службової записки)

(підпис)

(Власне ім'я та прізвище)

Примітки:

- 1) вказати повністю;
- 2) вказати e-mail адресу, на яку буде надісланий пароль доступу до акаунту;
- 3) вказати кількість документів, що підлягають перевірці;
- 4) вказати вид документа: кваліфікаційна випускна робота, дисертація, підручник, навчальний посібник, монографія, стаття, тези або збірник тез конференції, звіт НДР, колекції матеріалів на ОСW, дистанційні курси тощо

Протокол

аналізу звіту подібності науковим керівником

Заявляю, що я ознайомився (-лась) з Повним звітом подібності, який був згенерований Системою виявлення і запобігання плагіату щодо роботи:

Автор: _____

Назва: _____

Науковий керівник: _____

Підрозділ: _____

Коефіцієнт подібності 1 _____

Коефіцієнт подібності 2 _____

Тривога: _____

Після аналізу Звіту подібності констатую наступне:

☐ виявлені в роботі запозичення є сумнійними і не мають ознак плагіату. Тому робота визнається самостійною і допускається до захисту;

☐ виявлені в роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання;

☐ виявлені в роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

У зв'язку з чим, робота не допускається до захисту.

Обґрунтування:

.....

Дата

Підпис Наукового керівника

Зразок заяви здобувача ступеня доктора філософії / доктора наук, авторів рукописів монографій, підручників та навчальних посібників, наданих на рекомендацію до друку

Проректору з наукової роботи

Автора (ів) _____

(назва роботи)

ЗАЯВА

З правилами чинного Положення «Про академічну доброчесність», згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до захисту та застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений (а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості в роботах здобувачів вищої освіти оповіщений (а) та надаю свою згоду на обробку та збереження моєї роботи в Базі даних Університету. Також надаю Університету право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Університетом надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

Дата

підпис